

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

Дедалі більшого поширення та вивчення набувають питання використання альтернативних джерел енергії. Така зацікавленість альтернативною енергією як однією з провідних галузей світової економіки викликана морально і фізично застарілим виробничим потенціалом, суттєвою шкодою, яка завдається навколишньому природному середовищу використанням традиційних джерел енергії, перевантаженням господарського комплексу випуском енергоємної продукції, що в свою чергу призводить до високих енергозатрат та низької енергоефективності суспільного виробництва тощо.

Для гармонізації розвитку економіки країни із заходами охорони довкілля, Україна, як і інші країни світу, приділяє значну увагу у запровадження альтернативних джерел енергії.

Важливу роль для запровадження альтернативних джерел енергії відіграють особливі закони: «Про енергозбереження» від 01.07.2014 р.; «Про альтернативні види палива» від 14.01.2000 р.; «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 р. На основі цих законів та інших нормативно-правових актів вирішуються проблеми зменшення вуглеводневої енергетичної залежності, стимулювання розвитку альтернативної енергетики, запровадження технологій, що споживають альтернативні види палива, збереження первинних природних ресурсів та зменшення негативного техногенного впливу на довкілля в цілому.

Альтернативні джерела енергії відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» являють собою відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, гідротермальна, аеротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ. Також визначення альтернативних джерел енергії міститься у Законі України «Про енергозбереження». Різниця між ними полягає в заміні терміна «нетрадиційні» на «альтернативні» [4].

Головною перевагою використання нетрадиційних, відновлюваних енергоресурсів є їх невичерпність та екологічна чистота, що покращує екологічний стан і не призводить до зміни енергетичного балансу на планеті. При використанні відновлюваних джерел енергії зникає

необхідність у видобуванні, переробці, збагаченні та транспортуванні палива та знімається проблема утилізації або захоронення шкідливих відходів традиційних енергетичних виробництв [7, с. 147].

Аналізуючи акти природоресурсного законодавства, зокрема, Водний Кодекс України, Кодекс про надра, Земельний Кодекс України, Закон України «Про охорону атмосферного повітря» виявляється що в них відсутні чіткі положення про норми, що регулюють відносини з розвитку альтернативних джерел енергії. Враховуючи що Україна – це країна з потужним енергетичним потенціалом для введення в дію альтернативних джерел енергії, варто детально врегулювати використання таких запасів на законодавчому рівні та окрім спеціальних актів, посилити їх роль і у природоресурсному законодавстві. Зокрема, у Кодексі України про надра (ст. 14) варто ввести такий вид користування надрами, як здійснення діяльності, пов'язаної з отриманням геотермальної енергії, використанням нетрадиційних видів енергетичної сировини з родовищ, у тому числі техногенних, корисних копалин (зокрема нафтові, газові, не промислового значення тощо). У Водний Кодекс слід ввести окрему главу, присвячену особливостям надання водних об'єктів для використання в цілях, пов'язаних з енергозабезпеченням, включаючи використання таких альтернативних видів енергії як енергія хвиль, припливів та гідроенергія в цілому.

Відповідно до «Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”», у сфері охорони довкілля передбачається удосконалення нормативно-правових актів з питань забезпечення якості атмосферного повітря та зменшення викидів забруднюючих речовин від генеруючих установок, створення системи стимулювання використання відходів як джерела енергії для виробництва теплової та електричної енергії, розроблення та затвердження Державної цільової екологічної програми виведення з експлуатації уранових об'єктів тощо [6].

Отже, використання альтернативних джерел енергії необхідне для збереження невідновних природних ресурсів, врегулювання механізму енергозатратності-енергоефективності та техногенного впливу на навколишнє природне середовище.

Список використаних джерел

1. Водний Кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
2. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.
3. Про альтернативні види палива: Закон України від 14.01.2000 р. № 1391-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12. – Ст. 94.
4. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003 р.

№ 555-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 24. – Ст. 155.

5. Про енергозбереження : Закон України від 01.07.1994 р. № 74/94 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 30. – Ст. 283.

6. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. – № 605.

7. Гайдаєнко І.Є. Альтернативна енергетика в Україні: стан та перспективи розвитку: Збірник наукових статей. Наукові записки з української історії. – Переяслав-Хмельницький. – 2013. – № 34. – Ст. 146-151.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Чумаченко І.Є.